

Reuzenberenklauw

Heracleum mantegazzianum

Laatste update: 12-03-2025

Reuzenberenklauw is een grote overblijvende plant die 2 tot 3 meter hoog kan worden. De bladeren zijn ook groot, tot wel een meter lang, en zijn scherp getand met aan de onderzijde stevige haren. De stengel is hol, en heeft paarse vlekken en stevige haren. De plant vormt eerst een rozet en komt pas na enkele jaren tot bloei. Ook de bloeiwijze is opvallend. De plant bloeit vanaf half juni met witte bloemen in schermen die tot 50 cm in doorsnee zijn. Na de vruchtzetting sterft de plant af. De zaden blijven tot 7 jaar kiemkrachtig.

Verwarring is mogelijk met de inheemse gewone berenklauw (*Heracleum sphondylium*), maar deze plant is veel kleiner (tot 1,5 m), de bloeiwijze is maximaal 20 cm, de bladeren zijn veel minder groot en de stengel heeft geen paarse vlekken. [Sosnowsky's berenklauw](#) (*Heracleum sosnowskyi*) en [Perzische berenklauw](#) (*Heracleum persicum*) zijn ook moeilijk te onderscheiden van reuzenberenklauw, maar deze invasieve soorten komen in Nederland niet voor. Een overzicht van de verschillen tussen de berenklauwsoorten staat op [de webpagina van Q-bank](#).

Foto: Edu Boer (NVWA)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2025

Reuzenberenklauw komt wijdverspreid voor in Europa, maar niet in Zuid-Europa. Daar is het te warm en te droog voor deze plant.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

Reuzenberenklauw groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op vochtige en voedselrijke grond in (spoor)bermen, op dijken, geluidswallen, braakliggende grond, waterkanten en in loofbossen, bosranden en struwelen. Reuzenberenklauw kan daar dichte vegetaties vormen waarbij andere plantensoorten, met uitzondering van bomen, volledig worden verdrongen. Deze dichte bestanden kunnen decennialang standhouden, waardoor ze een grote verstoring van de plaatselijke inheemse vegetatie veroorzaken en zeldzame plantensoorten kunnen verdwijnen.

De grote kolonies kunnen de habitattypen 'zomen en ruigtes' en 'alluviale bossen' koloniseren, vooral wanneer er sprake is van enige verstoring. In ouder wordende bosgemeenschappen neemt reuzenberenklauw af door competitie met bomen. Kruising met de inheemse gewone berenklauw is

gemeld in Groot-Brittannië en Duitsland, deze hybride variant is nagenoeg steriel en plant zich niet verder voort.

Effect op ecosysteemdiensten

Dichte bestanden belemmeren de toegang tot bijvoorbeeld recreatiegebieden en rivieroeveren.

Erosie kan optreden wanneer op een helling (dijken, talud) een dichte vegetatie van reuzenberenklauw in de winter afsterft, omdat er dan geen vegetatie meer is om de grond vast te houden. Daardoor kan de waterregulering worden verstoord.

Overige effecten

Het sap van reuzenberenklauw bevat stoffen (furocoumarinen) die bij mensen kunnen leiden tot ernstige brandwonden wanneer de huid ermee in aanraking komt. Dit gebeurt alleen in combinatie met zonlicht. Ook honden kunnen bij aanraking gewond raken. Het gezondheidsrisico is de belangrijkste reden dat de plant op diverse plaatsen bestreden wordt.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van reuzenberenklauw op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2025

Reuzenberenklauw komt algemeen voor, vooral in stedelijk gebied.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

Reuzenberenklauw staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het houden van deze soort in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](#).

De grote gedroogde bloemschermen zijn populair als woondecoratie. Hoewel het wettelijk is toegestaan om de gedroogde planten zonder een enkel zaadje te verkopen, raden we het af. De reden is dat een zaadje makkelijk over het hoofd wordt gezien, waardoor er toch kans is op verspreiding naar plekken waar de plant nog niet groeit. Het doel van de [EU-verordening 1143/2014](#) is het voorkomen van verdere verspreiding van invasieve exoten. De verboden gelden voor levende exemplaren en voor alle onderdelen die kunnen overleven of zich kunnen vermeerderen, zoals worteldelen of zaden. Als de stengel dus echt dood is én er geen enkel zaadje meer aanwezig is, dan mogen de stengels volgens deze verordening verhandeld worden. Let dus goed op want verkoop van plantendelen met zaad is verboden. Ook het uitzaaien van reuzenberenklauw is strafbaar.

4. Wat te doen?

Reuzenberenklauw in uw tuin mag u laten staan. Er moet wel worden voorkomen dat er zaden worden gevormd waardoor de planten zich kunnen verspreiden. Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verspreiding naar de omgeving en gezondheidsschade te voorkomen.

De plant is te bestrijden door te voorkomen dat er rijp zaad wordt gevormd. Eén van de mogelijkheden is de wortel in het vroege voorjaar op enige diepte (ten minste 15 cm) af te steken en dit in de zomer te herhalen. Een andere mogelijkheid is afmaaien. Dit moet meerdere keren (ten minste 5 keer) per groeiseizoen herhaald te worden. Deze frequentie is nodig om te voorkomen dat de plant weer ondergrondse reserves aan kan leggen en omdat na het maaien een deel van de planten in staat is om snel en op lage hoogte tot bloei te komen. Omdat de zaden tot 7 jaar kiemkrachtig blijven, is de bestrijding een kwestie van lange adem.

Een andere manier om reuzenberenklauw te bestrijden is intensieve begrazing door schapen en geiten. Ook dieren kunnen gevoelig zijn voor de furocoumarinen. Behaarde en gepigmenteerde huid is minder gevoelig. Bij deze bestrijdingsmethode worden daarom bij voorkeur dieren met deze eigenschappen ingezet.

Meer informatie over deze en andere bestrijdingsmethoden en een aantal praktijkervaringen staan in het rapport '[Leidraad beheer reuzenberenklauw](#)' en in het [IUCN-rapport voor de Europese Commissie](#).

Mocht u reuzenberenklauw tegenkomen op uw of andermans terrein, raak het dan niet aan zonder beschermende kleding in verband met mogelijke (huid)aandoeningen. Gooi verwijderde planten niet weg in de natuur. Verwijderd blad kan bij het groenafval, bloemschermen kunnen het beste bij het restafval. Draag bij het verwijderen van de planten beschermende kleding in verband met het giftige sap van de plant. Ook de ogen moeten daarbij goed beschermd zijn.

Wat moet u doen na contact met reuzenberenklauw?

- Raak uw gezicht niet aan.
- Was uw huid direct met water en zeep.
- Bedek uw huid daarna meteen, zodat er geen zonlicht op kan komen. Het is verstandig om minstens een week uit de zon te blijven.
- Krijgt u heftige klachten of maakt u zich zorgen? Neem dan contact op met uw huisarts.
- Smeer uw huid nog een paar maanden goed in met een zonnebrandmiddel met een hoge factor als u naar buiten gaat.
- Hebt u sap in ogen of op uw lippen gekregen? Spoel uw ogen en lippen goed schoon met water en voorkom blootstelling aan UV-licht zoveel mogelijk. Blijf uit de zon of draag een petje of hoed, een goed afschermende zonnebril en een sunblock/lippenstift met UV-bescherming.
- Inslikken van een klein beetje sap of een klein stukje plantmateriaal is niet gevaarlijk. Twijfelt u? Overleg dan met uw huisarts.

Voor meer informatie zie [de webpagina over reuzenberenklauw van GGD Leefomgeving](#).

Staat reuzenberenklauw in uw gemeente? Laat de gemeente weten wáár de reuzenberenklauw staat. De gemeente kan de planten dan verwijderen en voorkomen dat andere mensen er last van krijgen.

Meldingen van reuzenberenklauw in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Reuzenberenklauw komt oorspronkelijk uit het westelijk deel van de Kaukasus (Zuidwest-Azië).

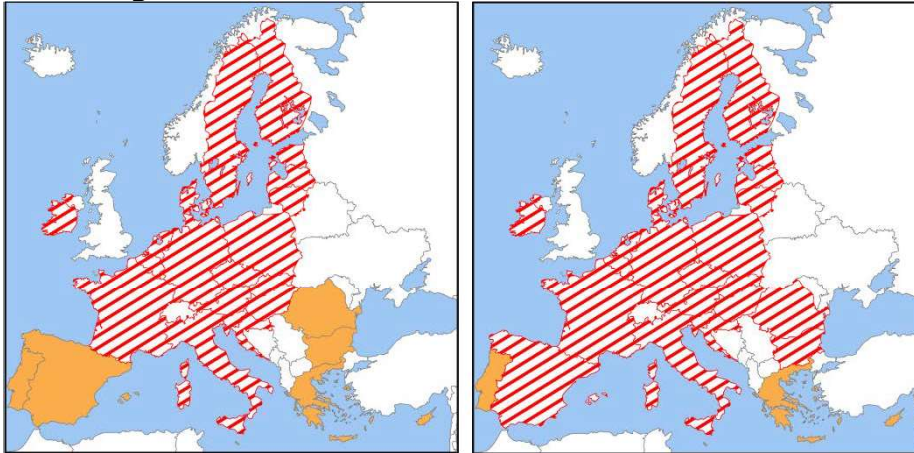
Habitat

Reuzenberenklauw groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op vochtige en voedselrijke grond. De plant kan tijdelijke droogte in de zomer verdragen. De plant groeit onder andere in (spoor)bermen, op dijken, geluidswallen, braakliggende grond, waterkanten en in loofbossen, bosranden en struwelen. Komt ook voor in tuinen, plantsoenen en parken.

Introductieroute Europa

De plant is in de 19e eeuw in Europa geïntroduceerd als sierplant en is vanuit tuinen verwilderd. Verdere verspreiding vindt met name plaats doordat zaden meeliften bij transport van grond en via vervoersmiddelen en op natuurlijke wijze door zaadverplaatsing via water (lange afstand) en wind (korte afstand).

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2025 (rood gearceerde landen). Bron: [CABI, 2025](#). Rechts: mogelijke vestiging in de EU bij het huidige klimaat (rood gearceerde landen). Bron: [Europese risicobeoordeling](#). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven.

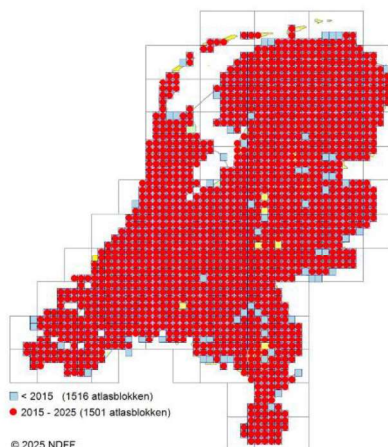
Introductieroute Nederland

De introductieroutes zijn gelijk aan die voor Europa.

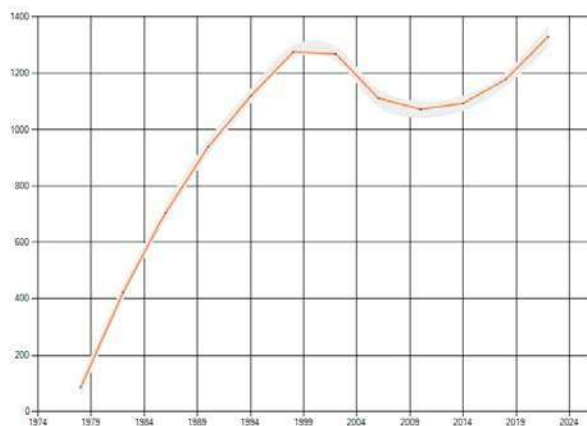
Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2025: reuzenberenklauw komt algemeen voor in Nederland.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1900. Sterke uitbreiding van deze plant vond vooral plaats na 1950.

Verspreiding van reuzenberenklauw in Nederland.
Bron: verspreidingsatlas.nl

Gemiddelde verspreidingstrend in kilometerhokken van reuzenberenklauw in Nederland. De trend is gemaakt op basis van de indexcijfers (1975-1978 = 100) die in perioden van vier jaar berekend zijn. Op de y-as wordt het aantal kilometerhokken weergegeven. Gecorrigeerd voor waarnemingsinspanning. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Reuzenberenklauw is in de 19e eeuw geïntroduceerd in Nederland als sierplant en verwilderd vanuit tuinen. De kans op introductie is verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2017.

De plant heeft zich al gevestigd in ons land. Onder natuurlijke omstandigheden vindt transport van zaden over grote afstand plaats door stromend water en over kleine afstand door wind. Verder kunnen de zaden meegevoerd worden door landbouwmachines en motorvoertuigen (op de motorkap, in de laadbak). Bloeischermen met rijpe zaden kunnen door liefhebbers worden getransporteerd voor gebruik als droogbloemstuk. Bij grondtransporten kunnen zaden met de grond over grote afstanden verplaatst worden.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- CABI, 2025. [Heracleum mantegazzianum](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 04-03-2025.
- EPPO, 2024. [Heracleum mantegazzianum](#). Bezocht op 04-03-2025.
- Leewis R, Duistermaat H, Gittenberger A, Have T van der, Soes DM, & J. van Valkenburg, 2012. Veldgids Exoten. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Nederlands Soortenregister. [Reuzenberenklauw](#). Bezocht op 04-03-2025.
- Pergl J & E. Branquart (2016) [EU non-native organism risk assessment. Name of organism: Heracleum mantegazzianum](#).
- Pergl J. (2019). [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: Heracleum mantegazzianum, Heracleum sosnowskyi, Heracleum persicum](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Q-bank. [Heracleum mantegazzianum](#). Bezocht op 04-03-2025.
- Van Kemenade L. & L. Lageschaar, 2020. [Leidraad beheer reuzenberenklauw](#). CLM.
- [Verspreidingsatlas.nl](#). Bezocht op 04-03-2025.